

Oikeusministeriö
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

**LAUSUNTO VIHKIMISOIKEUSTYÖRYHMÄN MIETINNÖSTÄ
(Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2005:28)**

Aiemmissa lausunnoissaan (http://members.tripod.com/~totuuden_ystavat/) opetusministeriölle Totuuden Ystävät on aina kiinnittänyt huomiota uskonnollisten yhdyskuntien ja muiden katsomusyhteisöjen, erityisesti aatteellisten, rekisteröityjen ja yleishyödyllisten yhdistysten, väliseen kohteluun. Olemme lausunnoissamme pyrkineet kannattamaan yhdenvertaisuuteen tähtäävää kohtelua ja vastustamaan eriarvoista kohtelua. Tämän näkökulman tarpeellisuus seuraa katsomuspoliittisten olojen vähittäisestä muutoksesta siihen suuntaan, että uskonnollisten katsomusyhteisöjen jäsenmäärä koko ajan vähenee.

Lausunnoissamme uskonnonvapauskomitean mietinnöstä 15.6.2001 katsoimme, että ”Avioliittoon vihkimisoikeus pitäisi myöntää myös uskontokunnille ja uskonottomien yhdistyksille, ei ainoastaan uskonnollisille yhdyskunnille. Tämäkin käytäntö syrjii uskontokuntiin kuuluvia uskovaisia ja uskonyhteisöihin kuulumattomia uskonottomia.”

Tässäkin tapauksessa oikeuksien myöntäminen uskonnollisille yhdyskunnille ja niiden epääminen uskonottomilta katsomusyhteisöiltä seuraa siitä, että kirkolliseen vihkitoimitukseen on sotkettu mukaan uskonnon harjoitusta. Se, että asia on vanha tapa, ei ole hyvä peruste jatkaa sitä.

Työryhmä on ottanut sen kannan, ettei vihkimisoikeutta vastaisuudessaakaan myönnetä uskonottomille katsomusyhteisöille.

Tämä on sinänsä linjakas vaihtoehto, mutta yhdenvertaisuusnäkökulmasta katsoen se tarjoaa vähän, jos mitään. Parempi vaihtoehto tässä tapauksessa on pyrkiä vastaisuudessa siihen, että siviilivihkimisestä tulee ainoa laillinen vihkimismuoto.

Kerrankin voimme kiittää valtion työryhmää siitä, että tarkasteluun on otettu mukaan myös muiden kuin näissä asioissa vanhoillisten pohjoismaiden käytäntöjä. Kun esimerkiksi Ranskassa, Saksassa, Italiassa ja Sveitsissä siviilivihkiminen on ainoa laillinen vihkimismuoto, ei olisi maallemme häpeä kuulua tällaisten maiden ryhmään. Suomalaisten on tulevaisuudessa helpompi hyväksyä tämä oikeuskäsitys, kun siviilivihkimisten osuus kaikista vihkimisistä jo nyt on hieman yli kolmannes ja kasvaa jatkuvasti.

Työryhmä kuuli 28.9.2005 aatteellisesti ja järjestöllisesti maamme vakiintuneimpia uskonnottomia suuntauksia edustavien järjestöjen edusmiehiä. Näiden yhteisöjen (Vapaa-ajattelijain liitto ry, Helsingin Vapaa-ajattelijat ry, Suomen Ateistiyhdistys ry ja Suomen Humanistiliitto ry) edustajien mukaan näillä katsomusyhteisöillä *ei* ole sellaisia *yhteisöllisiä tarpeita*, joiden perusteella vihkimisoikeuden myöntäminen niille olisi tarpeen. Kaikkien edustajien mielestä avioliittoon vihkiminen oli yksinomaan oikeudellinen toimitus eikä siihen liity erityistä eettistä tai elämäkatsomuksellista merkitystä. Heidän ensisijainen vaatimuksensa olikin, että siviilivihkiminen tulisi säätää ainoaksi lailliseksi vihkimismuodoksi. Vaatimus vihkimisoikeuden saamiseksi uskonnottomille katsomusyhteisöille oli toissijainen.

Uskonnottomilla kansalaisilla ei yleensä ole mitään yhteistä näkemystä avioliitosta sinänsä tai avioliiton vihkimismuodosta erityisesti. Vihkimismuodosta voidaan sanoa, että jotkut hyväksyvät kirkollisen vihkimisen ja siviilivihkimisen, toiset puolestaan vain jälkimmäisen ja kolmannet eivät kumpaakaan.

Siviilivihkimiseen ei ole sotkettu mukaan uskontoa eikä muutakaan vakaumusainesta. Siviiliavioliitto on aina mahdollinen kihlakumppaneiden katsomuksista riippumatta. Nykyisin maistraatit ovat selvästi parantaneet vihkimispalveluitaan, ja vihkiminen on helppo saada viranomaisen virka-ajan ja –paikan ulkopuolellakin. Totuuden Ystävien mielestä tämä palvelu tyydyttää ainakin lähes kaikkia uskonnottomia.

Näin ollen tärkein peruste sen puolesta, etteivät uskonnottomat katsomusyhteisöt tarvitse vihkimisoikeutta on, *ettei sille ole uskonnottomien kansalaisten piirissä tarvetta*.

Vähemmän tärkeä peruste on, että jo nyt 40 (valtiokirkot eivät sisälly lukuun) uskonnollisen yhdyskunnan ja noin 300 vihkijän valvonta on valtiolle aikamoinen tehtäväkenttä. Uskonnottomien yhdistyksiä on niitäkin useita erilaisia ja ne vaatisivat tietysti valvontaa osakseen nekin. Käsityksemme mukaan kehityksen suuntana on nyt, että uuden lain myötä vihkimisoikeuden omaavien uskonnollisten yhdyskuntien määrä tulee vähenemään.

Totuuden Ystävät yhtyykin työryhmän kantaan, että vihkimisoikeutta ei vastaisuudessaakaan myönnettäisi uskonnottomille katsomusyhteisöille.

Kunnioitavasti

Kalevi Korppi
esimies